

ונראה הענין בזה, דהנה צרכות ל"צ ע"א אמרי אינשי מלי כריסיה זני ציטי, ומשו"ה תקנו להתענות ציום החופה, וצ"ש שם דגם צימים שאין מתענים כמ"ש בא"ח נריך לזרז שלא יהיה רודף אחר מותרות מאכל ומשחה עיי"ש, להורות שעל ידי שיקדש את עצמו באכילה ושתיה יזכה לקיים המצוה בקדושה וצטהרה. ומצינו ג"כ לשון אכילה על תשעה"מ כמ"ש [נראשית ל"ט ו'] כי אם הלחם אשר הוא אוכל והבן.

וביותר י"ל עפמ"ש [יבמות ס"ג ע"א] כל השרוי בלא אשה שרוי בלא חורה, ובכתובות ק"ד ע"א בתוד"ה לא נהניתי מהמדרש עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו עכ"ל, ותקנו להתענות, ועכ"פ למעט באכילה ושתיה, ציום החופה כדי שיוכל להכין עצמו לקבל תורה לתוך מעיו. וזה נרמז גם כן בזה שהרצה עניני נשואין נלמדין מקבלת התורה והבן.

אמנם צערצ ראש חודש אלול שנהגו בלאנו להתענות עד חלות היום באמירת יו"כ קטן, והיו צדיקים שהתענו כל היום, על כן אם יכול לסבול התענית יתענה צערצ ראש חודש כל היום. וידע שלא השק והתענית גורמין כי אם שיקבל עליו תשובה גמורה ולהתנהג בקדושה וטהרה.

ואין בכוחי להאריך, והגני מברכו במו"ט ורוב נחת אמיתי מבנו ומכל יו"ח לדורי דורות אביה"ר.

ידידו הרוש"ת באה"ר בלו"ג
הק' יקותיא"ל יהודה ה"ש פרודניק

סימן עז

**א. בענין נישואין בע"ל כרחוק
ב. אונס בביאה**

ב"ה, קרית צאנו, ח' כסלו תשכ"ז

א) הקונטרס "צית התלמוד" נתקבל לנכון לידי כ"ק אדמו"ר שליט"א ולחיבת התורה"ק אמר לכתוב לכב' איזה הערה שעלה בדעת קדשו בפתחו לעיניו בו במחלתו, צמ"ש הרב הגאון מהר"ב זולטי שליט"א על התוס' בריש כתובות ד"ה נשאת צחי" ה' דתני נשאת לאשמועינן דרק מדעתה, ממ"ש שם בדף מ"ז ע"א היכי מצי מסר לה הא קמבעל לה ממעשה ידיה, ופרש"י כדכתיב את צחי נתתי כל נתינות שבה במשמע ואותו היום אינה עושה מלאכה וכי

עיי"ש, הרי להדיא דזכי ליה רחמנא לאצ למוסרה לחופה ואין הארום יכול להכניסה לחופה צע"כ, עכמ"ד.

והנה באמת צ"ע צכוונת רש"י וכמו שתמחו דמאי צעי בזה, עיין ברמב"ן ורשב"א ובשיטה מקובצת דא"ל לזה דאי ס"ד ללא מצי מסר לה לחופה כסף קידושיה היכי זכי בזה הרי על מנת לכונסה נתנו לה עיי"ש. וגם צ"ב דלמה ליה למימר אותו היום ולא משום משך זמן החופה.

ויש לומר דהנה לא הציא ראייה ממה שמפקיעה ממלאכה מהחופה ואילך שנכנסת לרשות הבעל, ועיין ראנ"ח [בד"ה מסתברא] שכתב דמציטול מעשה ידיה בכל הזמן דבעלה זוכה בהם ע"י מסירה לחופה ליכא למילף משום דיכולה אשה לומר לבעלה איני נזונת ואיני עושה ולאו דאורייתא נינהו עיי"ש, ואכתי הלא מבטלה ג"כ בשעה שדר עמה. וע"כ דמזה ליכא למילף שהרי בשביל זה הקידושין וזה תכליתה, וכוונת התורה בזה לטובת הצת שידריכה האב בדרך הישרה להשיאה ואין אשה אלא לציני [כתובות נ"ט ע"ב], ואין מזה ראייה שמעשה ידיה שלו כי זה לטובתה ותכליתה ודו"ק.

וזה הכוונה צמ"ש רש"י מאת צחי נתתי דייקא כל נתינות במשמע, היינו בכל האופנים וגם כשמבטלה ממלאכה אותו היום במסירתה לחופה, שגם על זה יכול לחופה ולבטלה, וע"כ דמעשה ידיה שלו. אבל הא דמתבטלת בשעת היחוד והציאה, זה נמשך כבר מהקידושין ושעבודה לבעל, ומזה אין ראייה וכאמור.

ומבואר דילפינן רק ממה שגילתה תורה באצ דיכול אף לבטלה בנתינתה ומסירתה לחופה, ולא מעצם הנשואין. וא"כ אין ראייה משם דבעינן דעתה ודו"ק.

ב) וכו"ש דלמה לא הזכיר הרמב"ם כלל שבנשואין צעינן דעתה. י"ל דבנדריים כ' ע"ב מתשע מדות בני אנוסה, ואינו יכול לאנוסה לביאה, והרי להרמב"ם [פ"י מאישות ה"ב] חופה הוא יחוד והראוי לביאה צעינן [עיין בית שמואל ס' נ"ה סק"ב], ובכה"ג דבעל כרחיה לא היה ראוי.

ויעיין לחם משנה פ"י מאישות ה"ב צאם רוצה לכונסה באיסור, אך למ"ש שם בחירונו ה' במהדורא בתרא [בדיבור שלאח"י] שפיר י"ל דגם ברוצה לא קנה. ומקושיות הרשב"א [כתובות ד' ע"א] והר"ן [כתובות כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה הילכך] ושאר ראשונים על הרמב"ם מהא דיש חופה לפסולות [ולא חירונו כמ"ש הלח"מ], ג"כ משמע דלא חילקו ובכל אופן לא קנה להרמב"ם. ועיין צמ"ש הר"ן בקידושין דף י' [ה' ע"ב מדפי הרי"ף] דבציאת איסור לא

קני מהא דינמות כ"ט ע"ז מאמר דאיסורא לא קני, וזמ"ש
 צינת שמואל סי' ס"א סק"ב, וע"ע בכבוד חופה [על חופת
 חתנים ס"ד צד"ה ואנכי רואה] ממהרי"ט [סי' ס"א] לענין
 אי עבד לא מהני בזה, וזמ"ש אל"ז צו"ת דברי חיים ח"א
 אהע"ז סימן ס"ה דכוונת הר"ן לא מטעם מקח הנעשה
 באיסור עיי"ש, והאחרונים האריכו בכל זה. וי"ל דאם ביאה
 באיסור לא קני, ודאי דגם בחופה צה"ג דהביאה הוא איסור
 לא קני אף ברואה ודו"ק.

ועב"פ אם נאמר דגם ברואה לכונסה באיסור לא קני,
 וביאת איסור לא קני, שפיר י"ל דלא הונרך הרמב"ם
 לומר דנענין דעתה בחופה, דזה פשוט לכיון שאינה רואה
 להתייחד לא הוא ראוי לביאה, ועיין מ"ש בשער המלך בחופת
 חתנים ס"ו לדעת הרמב"ם גם באינו ראוי לביאה מדרבנן
 לא מהני, והביאו בפסחי תשובה אהע"ז סי' ס"א סק"ד עיי"ש.

ג) ועוד גם זאת י"ל דלהרמב"ם אסור מה"ת לאונסה
 ממש, והוא כחבלה, ואפשר שמה"ת אין לו רשות
 לאונסה ממש אף שכבר נחקשה, ורק שיש לה דין מורדת
 ויש לו רשות לגרשה וכו', אבל לחופה לביאה מזד קנינו אינו
 יכול, והגם שמשועבדת לו, יל"ע דלא שייך בזה עבד אינש
 דינא לנפשיה ודו"ק.

דה דני אנוסה עיין צר"ן שם בנדריים דגרעי טפי מזני
 אימה דלא הוה אנוסה ממש, ואנוסה מיירי בשאנסה
 לגמרי, ומתוך שקרובין להיות זה כזה חשוב להו כחד עיי"ש.
 אך ברמב"ם פכ"א מאיסורי ביאה הי"ז כתב ולא יבא עליה
 על כרחא והיא יראה ממנו, אבל מאנוסה לגמרי לא מיירי,
 [וע"ע לעיל סימן י"ד]. ובטור אהע"ז סי' כ"ה, בני אנוסה
 וכו' אפילו אנס אשתו וכן שנינו במס' כלה וכו' אינה מתרנית
 לו ור' יהודה אומר וכו' אנוסה אי ואיכא בינייהו רואה ואינו
 רואה וכו' עיי"ש, וכן באו"ח סי' ר"מ, ושם במג"א סק"ז
 אפילו אינה אנוסה רק שאינה מרוצה לך, ובגמ"א שם דל"ג
 בני אימה. וי"ל להרמב"ם דרק צה"ג שצא עליה והיא יראה
 הוא מדרבנן, משא"כ לאונסה ממש י"ל דמה"ת אינו ראוי
 וממילא צב"כ הוא יחוד שאינו ראוי לביאה [מן התורה].

ד) וגם יוחר בפשטות י"ל, דיחוד הראוי לביאה היינו ביאה
 בדרך אישות וסדר ביאה שבין איש לאשתו, ובאונס
 אינו כן. וקירוב לאישות בעינין ביחוד, וליכא. ועיין לשון הלבוש
 באהע"ז סי' ס' ס"א, אבל אם פרסה נדה ואח"כ נכנסה
 לחופה ונתייחד עמה אין כאן חובה כל כך בחופה וכו'.
 ופשוט אל"ל שכעין מ"ש בכחוצות י"ז ע"א ביהודה היו
 מייחדין אותן כדי שיהא לבו גס צה, כך הוא עכ"פ החופה היו
 לידן צה"ג אליבא דהרמב"ם, ולא באופן שאדרבה נגרס
 ריחוק הלכ ודו"ק. וזה גרע מאינו ראוי לביאה מחמת איסור.

ועיין בתשובות הרא"ש כלל י"ד והוצא ברמ"א שם [סי'
 ס"א סעיף א'], ובחופת חתנים סק"ד מ"ש ממהרי"ט

גאון, ועיין שם צמה שהדגיש שהנערה הימה לוועקת באופן
 שלא היה יחוד וגם נתגלה וכו' עיי"ש, ונראה דזה שהימה
 לוועקת זה גריעותא כשלעצמה [וכנ"ל שזה ריחוק הלכ].
 ושמה ג"כ שמכח שאין לו גבורת אנשים גרע טפי [מחופת
 נדה] שאין בידו ודו"ק, והוצא בפסחי תשובה שם סק"ז
 עיי"ש ובסק"ת, וכבר האריכו האחרונים בזה.

ה) ובאמת רמזה הרמב"ם בלשונו הזהב שם צפ"י מאישות
 ה"ז שכתב, ומשחבנם לחופה נקראת נשואה,
 ולא אמר ומשיכניסה לחופה. ועוד יוחר בטור אהע"ז סי'
 ס"א, ומה היא החופה שתייחד עמו וכו' כיון שתייחדו
 לשם נשואין וכו' עיי"ש, דבעי שהיא תתייחד עמו לשם נשואין.
 אבל הלכה מפורשת לא בעי לזה, דלשיטת הרמב"ם צמחות
 החופה א"ל לאשמועינן דלא הוא חופה ונשואין צה"ג שאנוסה
 וכנ"ל. משא"כ להחוס' דכ"ל ביומא י"ג ע"ב [צד"ה לדא] [לדא]
 דחופה דבחולה היינו הינומא, וכמ"ש הרמ"א סי' נ"ה ס"א,
 שפיר חירנו בחירוס הב' בריש כתובות הנ"ל דאכטריך
 לאשמועינן דלא מהני צב"כ, דשייך הו"א כן כיון דמהות
 החופה אינו סותר זה. ולשאר חירוטי החוס' שם, י"ל דבאמת
 ס"ל כנ"ל דלא אכטריך לאשמועינן ודו"ק.

סימן עח

בענין חופת נדה, וע"ד המנהג לקדש שנית

ב"ה, קרית צאנו, י' אלול תשכ"ז

אחדשת"ה צמה שאמרתי לו שצחופת נדה נהגו
 שמקדשין שמת, ועורר כת"ה דמה פעולה
 זו עושה כיון שכבר חפסי קידושין, ואמרתי לו שזה מחשש
 מקח טעות. והיות שהדבר נוגע להלכה ולמעשה באחי לצאר
 דברי ולצבר גוף ההלכה בקיצור נמרץ כאשר די לחכימא
 ברמיזא, אם כי כמובן טרדוטי כעת רצו מאוד, אך כבר
 אמר הכתוב [מהלים קי"ט קי"א] נחלתי עדותיך לעולם.

א) דין אמת שהסביר שהזכיר כת"ה כבר הזכיר הרי"ב ש
 סימן פ"ב צעינו עיי"ש, אמנם אלל דליקים היה
 המנהג לקדשה שנית בפני עדים, ומוזכר צמה פוסקים.
 ואף שצחכמת שלמה אהע"ז סי' ס"א סעיף ב' כתב שאין
 לעשות כן, אבל בכל מדינותינו נהגו כן.

ויש לומר דהנה ברמב"ם פ"ד מאישות הי"ב, שהמקדש
 את הנדה הרי זו מקודשת קידושין גמורין ואין ראוי
 לעשות כן, וזמ"מ שכוון שאינה ראויה לביאה ולא אף לחופה
 וכו' אין ראוי לקדשה, ויש מי שכתב שטעם דברי רבינו כאן